

Kalatia

Nalobulat napolisulan aPol totosi van hən alat a Kalatia

Ase itos nalobulat napolisulan egai?

APol itosi.

Itos nalobulat napolisulan egai hən nəsa?

Itosi hən alat siYesu len naut gail a Kalatia læberin nəlolit bidaŋ len aYesu ŋai, savi nahusurian hən nalo.

Itos nalobulat egai mōs ase?

Nalobulat egai evi napolisulan aPol totosi van hən alat siYesu len naut gail a Kalatia.

APol itos nalobulat egai ŋais mai len naut a be?

APol itosi pəpadaŋ hən nasihau A.D. 49 nəboŋ totoh len naut a Antiok.

1) Na-ke-ivoi-an (1.1-5)

2) Mətosəsəlon hən naŋusanan tosa (1.6-9)

3) Nədaŋan hən na-il-a-mō-an siPol hum ahai pispisul sua (1.10-2.21)

4) Nalo mai nadəlomian (3.1-25)

5) Nau səhot navoian mai nəmakuvan məttokade nəboŋ məttogəm vi natun aGot gail (3.26-4.7)

6) Təgau gat nəmakuvan samito (4.8-5.1)

7) Mətbigol mətbikad na-tiv-dalusi-an, mətotəlmam hən mətbevi slev hən nalo tətəs (5.2-12)

8) Mətehusur aNunun aGot, samtehusur naŋide tosa samit gail (5.13-6.5)

9) Nakelean todaŋ naməkot: naŋit hən nəsa məttogole dereh tibar gamito. Gol navoian! (6.6-10)

- 10) Na-tiv-dalusi-an savi natideh, ðeþuer tu savi natideh (6.11-16)
 11) Nasudəlañian (6.17-18)

Na-ke-ivoi-an

¹ Ginau aPol novi ahai pispisul sua. Savi avan ideh totabtabuh len ginau, aoa, aYesu Kristo mai aGot aTəman togol tole məhat dan nəmatan, arutabtabuh len ginau. ² Ginau aPol, mai nəbathudud nədəlomian gegai, namtutos naləbulat napisulan egai. Namtutosi van hən alat siYesu len navile gail a Kalatia.* ³ Namtous ke aGot aTəmadato mai Nasuð aYesu Kristo areviol kəmas hən navoian mai gamito ale arigol nəlomit tikad natəñat. ⁴ AKristo erin gai len nəmatan mōs ðilav kuv gidat dan nəsaan sidato hən ðilav kuv gidato dan nəmauran tosa silat ta daməñai. Igole husur naləñonian siGot aTəmadato. ⁵ Nə-sal-suhi-an tivan hən nəyalyalan siGot vi sutuai sutuai! Ganan.

Na-kel-uri-an tovoi esua ñai

⁶ Evi aGot tokis gamito hən mətəñmaur len navoian aKristo toviol kəmas həni, wake mətupair tutut dani van hən nəpusanan totile. Nosəhoñut len gamito! ⁷ Nəpusanan enan savi na-kel-uri-an tovoi ideh. Ikad nəvanuan galevis lotogol nənauan samito etuhathuh, lotoləñon ləbemədas na-kel-uri-an tovoi seKristo. ⁸ Be nukel mai gamit ke, avan ideh, naut kəmas ginamit o añel togəm len nəmav, ðikel ur na-kel-uri-an tovoi totile dan na-kel-uri-an tovoi namttokel mai gamit tia, aGot mñau tibar həni len nəhab nəmatan! ⁹ Hum namttokele tia,

* **1:2:** Uman 16.6

nukel tasi am ke, avan ideh bikel ur na-kel-uri-an tovoi totile dan enan mættodælomi tia, aGot m̄au tibar hēni len nēhab nēmatan!

¹⁰ Ginau nēsahisi ke nēvanuan gail lēbehēhāvur hēn ginau. Nolēḡoni ḡai ke aGot behēhāvur hēn ginau! Nētahishisi ke nēvanuan gail lētahēhāvur hēn ginau, asike nētavi aslev seKristo.

AGot ekis aPol

¹¹ Bathudud nadælomian sagw, nukel koti mai gamit ke, nēkadun na-kel-uri-an tovoi notokel uri, savi len nēvanuan. ¹² Husur avan ideh sēlavi mai ginau, saṽusani hēn ginau. Ao, aYesu Kristo sēbon, ikel vēhoti mai ginau.

¹³ Nokēmaienan husur mētosēsēlōḡ lēboi tia naṽide hēn nēmauran sagw nēboḡ notohusur naṽide hēn nalotuan seJu gail. Ginau aPol, nomēdas tabtab hēn alat siGot hēn lēbimasig.

¹⁴ Len naṽide hēn nalotuan seJu gail, ginau nosēhor naJu isōbur len naur hagw. Nudaḡ habat len naṽide setēmagw gail ta sutuai.*

¹⁵⁻¹⁶ Len navoian toviol kēmas hēni, aGot ilekis hēn ginau, ekis ginau nēboḡ notopat len nabēhāṽun anagw sal. Beti aGot ehēhāvur hēn togol ke nolēboi p̄arṽar hēn aNatun san hēn nēbikel uri mai alat lēsavi Ju. Nēboḡ togol tomaienān, nēsēsāṽsaṽut hēn nēbisor kitevi mai avan ideh,† ¹⁷ nēsavi mēhat vi Jerusalem hēn nēberis alat lotovi ahai pispisul gail a m̄o hēn ginau. Aoa, novi tut vi Arapia, beti notēlmam vi

* **1:14:** Hēn naves 13-14, ris Uman 8.3, 22.3-5, 26.9-11 † **1:15-16:** Hēn naves 15-16, ris Uman 9.3-6, 22.6-10, 26.13-18. Isa 49.1; Jer 1.5

lan naut a Tamaskus. ¹⁸ Husur nasihau totor notəlmam vi Jerusalem hən nəbələboi aPita mai nəbinau səhot nəsa bikel mai ginau. Ale nutoh maii len nəmariboŋ tovi 15.‡ ¹⁹ Nəsaris ahai pispisul ideh am, be aJames aʋan Nasuḅ ŋai.*

²⁰ Nəsa nototosi van hən gamito ekitin. Len nəhon aGot nukele, nəsaliboŋ.

²¹ Beti husur nəboŋ enan novi lan naut a Siria mai a Silisia. ²² Be alat seKristo len naut a Jutea ləsabubur mai ginau, ləsələboi ginau. ²³ Losəsəloŋ hən na-kel-uri-an ŋai toke, “Atenan tomədas tabtab hən ginamit a m̄o, gagai ikel ur nadəlomian egaii tomədasi a m̄o.” ²⁴ Imaienan lusal suh aGot bathut nəsa togole len ginau.

2

Ahai pispisul gail lohəhaʋur hən aPol

¹ Husur nasihau tovi 14 novi məhat tətəs vi Jerusalem mai aParnapas. Len nəboŋ enan namrosəhar aTitus am.* ² Novi Jerusalem husur aGot toʋusan ginau həni ke nimasvan. Len naḅonḅonan mai nəvanuan totibau gail səḅolit ŋai, nukel vəsvəsai mai galito na-kel-uri-an tovoi notokel uri mai alat ləsavi Ju. Nugol tomaienan husur nuke lidam̄ hən nauman sagw. Nomətahw ke notoum kəmas ŋai, hum nauman p̄isi sagw savi natideh. Be ludam̄ həni. ³ Ale natsual am, ləsətaltal hən aTitus, totah mai ginau, hən b̄ikad na-tiv-dalusi-an, naut kəmas tovi uleKris. ⁴ Ikad

‡ **1:18:** Uman 9.26-30. Len nasoruan ta Kris ike aKefas, tovi nahəsən aPita len nasoruan ta Aram. * **1:19:** Kal 2.9; Mat 13.55

* **2:1:** Uman 11.30, 15.2

na-sor-levlev-an enan husur nəvanuan galevis len naut tiltile gail logəgəras ke lotokad nadəlomian. Ale loliligis hən galito len ginamito, hən ləbisəb ləboi nəmakuvan dattokade dan nalo, len nəbonan sidato mai aKристо aYesu. Luke lisəb ləboii hən ləbigol gidat datbēvi slev hən nalo enan.* ⁵ Be namtoil gəgat, namtsasəsəloŋ hən nahudhusoruan ideh salito. Ao, namtotəgau gat nakitinan hən nəkel-uri-an tovoi mōs gamito.

⁶ Ale nəboŋ notokel nəsa notokel uri tonon, alat lotoil a mō ləsasuhud hən nasoruan ideh maii am. (Tarhət hən na-il-a-mō-an salito, nəhes totibau lotovati savi natideh len ginau, husur len nabunusian siGot nəvanuan p̄isi loŋitp̄itov. Riŋ naten tipat.)* ⁷ Alat lotoil a mō ləsakel natideh am husur loləboii ke aGot itabtabuh len ginau hən nəbikel ur nəkel-uri-an tovoi mai alat ləsavi Ju sum̄an gai totabtabuh len aPita hən aPita bikel uri mai naJu gail. ⁸ Bathut, len nauman sePita tovi ahai pispisul van hən naJu gail, aGot eum. Ale len nauman sagw am notovi ahai pispisul van hən alat ləsavi Ju, aGot eum. ⁹ AJemes, aPita, mai aJon, luvat nəhes hum lotoil a mō hən alat siYesu len naut a Jerusalem.* Nəboŋ lotokəta ləboi navoian aGot toviol kəmas həni, topat len nauman sagw, galit loləlav mai ginau mai aParnapas hən ginamit p̄isi namtbikad nəbonan len aYesu. Ludam̄ ke ipat len ginaməru hən namrbikel nəkel-uri-an tovoi mai alat ləsavi Ju, ale ipat len galit hən ləbikel uri sal mai naJu gail. ¹⁰ Lous ginamər ŋai ke namrinau gat

* **2:4:** Kal 1.7; Jut 4 * **2:6:** Deu 10.17 * **2:9:** Len nasoruan ta Kris ike aKefas, tovi nəhəsan aPita len nasoruan ta Aram.

alat lotopar tite. Natenan boh, noləyon buni hən nəb̃igole.*

APol ikel nəsaban sePita maii

¹¹ Avil nəboŋ aPita togəm hən ginamit len naut a Antiok, nosivoh lan. Len nəhon nusor tasi husur isab len nəsa togolgole. ¹² A m̃o ihanhan mai alat lotokad nadəlomian ləsavi Ju. Galit ləsəkad na-tiv-dalusi-an. Ale aJemes esəvat galevis gəmai. Nəboŋ lotobar naut a Antiok, aPita ivan dan alat ləsavi Ju, səhan mai galit am, husur emətahw len alat lotoil gəgat len na-tiv-dalusi-an.* ¹³ Beti naJu gail lotokad nadəlomian am luβon mai aPita len nagəgərasan san gol ke aParnapas am ehusur naṽide nagəgərasan salito. ¹⁴ Be nəboŋ notoris ke ləsahusur nakitinan hən na-kel-uri-an tovoi, nukel mai aPita len nəholito ke, “Gaiug govi Ju, be len nəmauran sam̃ gutoh sum̃an alat ləsavi Ju, gəsatoh len nalo sum̃an naJu gail. Imabe gudaŋ len alat ləsavi Ju hən ləb̃itoh sum̃an naJu lotohusur nalo? Sagimagenan!

¹⁵ “Gidaru, nəboŋ lotopas gidaru, darovi Ju, darsavi vanuan naut tile lotovi vanuan nəsaan len nabunusian seJu gail. ¹⁶ Avil gidat dattovi Ju nadəlomian, datoləboii ke nəvanuan togol husur nalo, aGot sariŋi ke tonor len nəhon sil na-gol-husuri-an san. Ao, bathut nadəlomian len aYesu Kristo ŋai aGot toriŋi ke nəvanuan inor len nəhon.† Imagenan, gidat am datoriŋ nələdato len aYesu

* **2:10:** Uman 11.28-30 * **2:12:** Uman 11.2-3 † **2:16:** Psa 143.2; Rom 1.17, 3.20, 22. Len naut egai nasoruan ta Kris ikad namilen eru. Esua: len nadəlomian nəvanuan tokade len aYesu Kristo. Togon: len aYesu Kristo totəgau gat aGot mai nəsa aGot toriŋi hən b̃igole.

Kristo, hən aGot bəriŋi ke datbınor len nəhon, len nadəlomian sidato len aYesu Kristo savi len na-gol-husur-nalo-an. Husur səkad avan ideh, len nalo avan en togol husuri, toləboi bınor len nəhon aGot. ¹⁷ Ale datbələŋon ke len aKristo datinor len nəhon aGot, be datbisabi ke datovi vanuan nəsaan sal husur dattopair dan nalo, namilen ke aKristo esəhar gidat vi lan nəsaan a? Ao, asike maienan! ¹⁸ Nəbeum təlmam hən nalo notogol tomasig, noʋusan səhoti ke ginau gabag noʋur kotov nalo. ¹⁹ Husur ehum notomat, bathut nalo sawol hən nəmauran sagw am. Len nabunusian hən nalo numat ŋa nupair dan nalo hən nəbitoh hən aGot biwol hən nəmauran sagw. Esumān notomat len nəhai balbal mai aKristo. ²⁰ Nutoh, be savi ginau am, aKristo māu itoh len ginau. Nəmauran notokade len nibegw, nukade len nadəlomian len aNatun aGot, gai toləmas bun ginau, toviol hən nəmauran san hən bimat, mōs ginau. ²¹ Len nabunusian sagw, navoian enan aGot toviol kəmas həni, savi ut kəmas. Evi nabiltitit sua. Husur, nalo tagol dattanor len nəhon aGot, aKristo təmat mōs naut kəmas ŋai.”

3

Nanoran ipat len nalo o nadəlomian?

¹ Eee gamit alat a Kalatia mətumelmel! Ehūm avan sua todəlañ gamito hən mətβətətan! Len nəhomito, nusor vəsvəsaii nəmatan siYesu Kristo len nəhai balbal. Ehūm gamit mətorisi len namətamito. ² Nuke neləboi natsua ŋai: imabe? Mətukad aNunun aGot husur mətohusur nalo seJu gail a?

Ao mətukade husur mətoriŋ nəlomito len na-kel-uri-an tovoi məttosəsəlon həni. ³ Mətumelmel o mətumabe? Nəboŋ məttotubāt, mətəhusur aGot len nədaŋan seNunun, be gagai mətunau ke mətəvurvur nəmauran toveveu enan len nədaŋan samit ŋai. Mitimabe? ⁴ Len nadəlomian samito, mətələŋon isa vəsa len natit isoḅur. Savi mōs natideh a? Ao! Evi mōs natite! ⁵ Nəboŋ aGot tolav aNunun mai gamito, nəboŋ togol namerikel gail len gamito, igole husur mətəhusur nalo seJu gail a? Ao! Igole husur mətoriŋ nəlomito len na-kel-uri-an tovoi məttosəsəlon həni.

⁶ Mitinau aAraham ke: “Gai eriŋ nəlon len aGot, ale aGot eriŋ gat aAraham hum tovi nəvanuan nanoran.”* ⁷ Beti mətələboii ke, alat lotoriŋ nəlolit len aGot, galit lovi anatun aAraham kitin. ⁸ Sutuai natosian siGot ike, dereh aGot teriŋ ke, naluḅoh hən nəvanuan naut tiltile linor len nəhon balai, ləḅeriŋ nəlolit lan. Natenan ipat a mō nəboŋ aGot tokel na-kel-uri-an tovoi mai aAraham ke, “Len gaiug, dereh nigol navoian van hən naluḅoh ḅisi hən nəvanuan naut tiltile.”* ⁹ Imagenan, dereh aGot tigol navoian van hən alat lotoriŋ nəlolit lan, suḡan aAraham togole. ¹⁰ Be alat lotoil gəgat len nalo, lutoh len nəpanismen sua. Nokəmaienan husur natosian siGot ike, “Nəpanismen tipat len alat ləsagol tabtab hən natit ḅisi topat len nalo.”* ¹¹ Imasil ke len nalo nəvanuan togol husuri, avan ideh sanor len nəhon aGot. Husur natosian siGot ike, “Alat lotonor len

* **3:6:** Gen 15.6; Rom 4.3 * **3:8:** Gen 12.3, 18.18 * **3:10:** Deu 27.26

nəhon aGot dereh likad nəmauran tokitin bathut lo-toriŋ nəlolit len aGot.”* ¹² Nəp̄isal hən nədələmian enan etile len nəp̄isal hən nalo, toke “Avan ideh togol natit p̄isi nalo tokele, natgalenan len nalo liwol hən nəmauran san.”*

¹³ AKristo eṽur nəmakuvan sidato dan nəpanismen nalo toriŋi len gadito. Eṽur nəmakuvan sidato nəboŋ tolav namiledato, topanis sidato. Husur natosian siGot ike, “Avan ideh totahətah len nəhai, nəpanismen siGot ipat lan.”* ¹⁴ AYesu Kristo eṽur nəmakuvan sidato hən ke, len gai gabag, naluṽoh hən nəvanuan naut tiltile dereh likad navoian aGot toviol həni tia mai aAraham. AYesu imat maienan hən ke len nədələmian datb̄ikade lan, datoləboi datb̄ikad aNunun aGot, gai tokel gati.

Nalo mai na-kel-gati-an

¹⁵ Nəbathudud nədələmian, len nəmauran ta daməŋai imaiegai: Nəboŋ nəvanuan b̄eru arb̄ike, “Evoi,” hən na-kel-gati-an sua, ale arb̄itos gat nahəsalar lan, səkad avan ideh toləboi b̄eḅur kotovi o riŋ nasoruan ideh am lan. ¹⁶ Len nəvide tomaienən, aGot ikel na-kel-gati-an san mai aAraham mai nəpasusan san tohusuri. Natosian siGot sake, “nəpasusan san gail,” hum lotosob̄ur, be ike, “nəpasusan san,” husur tosua ŋai tovi aKristo.* ¹⁷ Ale nekəmaiegai ke: na-kel-gati-an aGot tokel gati mai aAraham ipat husuri van nasihau tovi 430 vir nəboŋ aGot tolav nalo mai aMoses. Be nalo enan səkaskas na-kel-gati-an enan hən b̄eḅuer.*

* **3:11:** Hab 2.4; Rom 1.17 * **3:12:** Lev 18.5; Rom 10.5 * **3:13:** Deu 21.23 * **3:16:** Gen 12.7 * **3:17:** Exo 12.40

¹⁸ Husur nalo bevi nekadun naviolan siGot, na-kel-gati-an enan savi nekadun naviolan san am. Avil len na-kel-gati-an san, aGot eviol kemas hen naviolan enan mai aAraham.

¹⁹ Ale, aGot erij nalo mai aMoses mos nesa? Eriji mos bevsusan nevantuan gail pisi hen nesaan salit gail. Eriji ipat vir nagemaian sitenan tovi nepasusan siAraham, atenan tovi aKristo, aGot tokel na-kel-gati-an san maii. Len anel gail, aGot ilav nalo mai aMoses, toum siGot, ale toum sinevantuan gail am.* ²⁰ Nevantuan tohum aMoses eil rivuh len nevantuan eru hen arbita gat na-kel-gati-an sua. Be nevantuan tomaienau saum mos netarhet tosua hai, ao, eum mos netarhet toru. Avil aGot sebon ita gat na-kel-gati-an san tokel mai aAraham.*

²¹ Imagenan, nalo siGot isor tas na-kel-gati-an san gail a? Ao, ebuer kaskasi! Husur, nalo taviol hen nemaoran kitin, gidat dattanor len nehon aGot len na-gol-husur-nalo-an. ²² Be natosian siGot ike nesaan ibanjs gat gadit pisi, gol ke ikad napisal sua hai hen datbikad naviolan aGot tokel gati. Napisal imaiegai ke: datberij nelodato len aYesu Kristo, datukad nesa aGot tokel gati.

²³ A mo, neboj nadelomian len aKristo sagam sal, nalo ekatketa kokol hen gidato. Ipon gol gidato vabar aGot tovohot napisal hen nadelomian.

²⁴ Imaienan, nalo ehum ahai pusan sidato tokatketa tiban gidato, tosehar gidato van hen aKristo hen datberij nelodat lan, ale hen aGot beriji ke datunor len nehon. ²⁵ Avil gagai

* **3:19:** Uman 7.53 * **3:20:** Deu 6.4

nadəlomian egəm tia, datorin̄ nələodat len aKристо tia, gol ke nalo sakətkəta təban gidato am.

Anatun aGot gail

²⁶ Imaienan gamit p̄isi, len nadəlomian məttofade len aYesu Kристо, mətovi anatun aGot gail. ²⁷ Husur ke gamit p̄isi məttofbaptais hən məttofoh len aKристо, ehum məttofol nahurabat len gamito tovi nəmauran seKристо. Len nəhon aGot mətosuñan aKристо. ²⁸ Səkad naJu, səkad auleKris o nametb̄os am; naslev mai alat ləsavi slev, səkad natilean len galito; səkad napəhaʋut, səkad nauluñan. Səkad natideh am togol məttopəpəhw, husur gamit p̄isi mətosua len aKристо aYesu. ²⁹ Mətbevi seKристо, mətovi anatun siApraham kitin. Ale nəsa aGot tokel gati mai aApraham, gamit am mətufade.*

4

¹ Nau maieg həni: avan sua topul hən natite imat. Natit p̄isi san, erin̄i hən anatun. Be naut kəmas natit p̄isi evi sinatun, nəboñ tovi tuhtətai sal, esuñan naslev ɳai van vəbar totibau. ² Nəboñ tokəkereh sal, ikad nəvanuan galevis lotokətkəta təban natətai mai natit san gail vəbar nədañ han b̄inor hən nəsa atəman torin̄i. ³ Len navide tomaienān, gidat am, nəboñ dattokəkereh, nəboñ datsaləboi aKристо sal, datovi slev sinədañan gail lotowol hən navile a pan, datovi slev sinəkadun nədañan galenan.* ⁴ Be len nəboñ tonor həni, aGot esəvat aNatun uluñan. Apəhaʋut sua ipasi, ale itoh len navəlan nalo siMoses, ⁵ hən b̄əvur

* **3:29:** Rom 4.13 * **4:3:** Kal 4.9; Kol 2.8, 20

nəmakuvan sidato dattotoh len navəlan nalo, hən ke datbevi anatun aGot kitin gail. ⁶ Husur məttovi anatun gail, aGot esəvat aNunun aYesu aNatun aGot, vi lan nələdato tokai ke, “Appa! Tata!”* ⁷ Imaienan gəsavi slev am, govi anatun aGot, ale husur govi anatun, dereh gikad natit pisi aGot tokel gati hən beviol həni mai anatun gail.

APol inau masuṽ hən alat a Kalatia

⁸ Nəboŋ mətsaləboi aGot sal, mətovi slev sinatit ləsavi got kitin gail.* ⁹ Be gagai, nəboŋ məttoləboi səhot aGot, (aoa, ivoi am notokey, gagai nəboŋ aGot toləboi səhot gamito), imabe mətupair təlmam van hən nəkadun nədaŋan gail ləsavi natideh, ləsədaŋ, lotovi ut kəmas? Imabe mətuke mətevi slev salit tətəs am? ¹⁰ Mətudaŋ len nəboŋ gail lototibau, nəhanan gail hən nawik o nahəbati o nasihau. Mətunau ke aGot ehəhaṽur həni natəlmaman samit van hən nalo a?* ¹¹ Nunau tuhatuh hən gamito. Nomətahw n̄os gamito. Hum ma notoum sobuer samito. ¹² Bathudud nadələomian, mətesuṽan ginau, husur ginau numakuv dan nalo hum gamito.

Nəboŋ nototoh mai gamito, mətsamədas ginau boŋ ideh. ¹³ Be husur ke notoməsah, natohan sagw mai gamito igol ke noləboi nəbikel ur na-kel-uri-an tovoi mai gamito. ¹⁴ Naut kəmas naməsahan sagw igol idaŋ len gamito, mətsaŋit nəhomit van hən ginau, mətsamətahun ginau. Wake mətohəhaṽur hən ginau. Mətəkətkəta təban ginau suṽan notovi aŋel sua siGot o suṽan notovi aYesu Kristo

* **4:6:** Nasoruan enan, Appa evi nasoruan sua len nasoruan ta Aram namilen ke Ita o Tata. Ris Mak 14.36; Rom 8.15-17. * **4:8:**

1Kor 8.4-6 * **4:10:** Rom 14.5; Kol 2.16-23

gagag. ¹⁵ Be nakemkeman samito, nesa evisi hēni? Imabe? Nukel koti ke nəboŋ nototoh ei, mətoħəħaʋur hən mətʃigol natideh mōs ginau. Nətausi, məttakis kuv namətamito hən məttaviol hən gail mai ginau. ¹⁶ Nesa evisi togol ke gagai nəboŋ notokel nakitinan mai gamito, mətunau ke no-tomətahun gamito?

¹⁷ A mō, nusor husur alat lotoʃusan hən naʃusanan totile. Galito ludan hən ləbeliv gamito hən mətʃitah mai galito, be savi mōs navoian. Luke leliv gamito dan ginamito hən mətʃidan len galito. ¹⁸ Ivoi hən mətʃidan len natsua, ʃevi mōs nesa tovoi. Ivoi hən mətʃimagenan tabtab, naut kəmas nəsatoh mai gamito. ¹⁹ Anatugw gail, ehum notoləŋon tosa len napəŋasan hən nəpasian sil gamito, vir naʃoruan seKristo ʃegəm kavkav len gamito. ²⁰ Noləŋon masuʋ hən nətatoh mai gamito gagai, hən nətagəgel hən nasoruan sagw todaŋ. Be len na-toh-a-tut-an sagw, nəlogw etuhath hən gamito, nənauan sagw ebutbutut.

aHakar mai aSarah

²¹ Gamit məttoləŋon ke mətʃitoh len navəlan nalo, mətosəsəloŋ husuri mōau a? ²² Husur len natosian ike aAraham ikad anatun ulumān eru. Napəħaʋut tovi slev, nahəsən aHakar ipas esua, ale aSarah, asoan aAraham ipas togon.* ²³ Naslev ipas anatun aAraham len naʋide sinəvanuan ŋai, be asoan aAraham ipas anatun tovi nəsarpoħan hən na-kel-gati-an aGot tokel mai aAraham.*

* **4:22:** Gen 16.15, 21.2 * **4:23:** Gen 17.16; Rom 9.7-9

24 Natenan ehum nasoruan kəta. Napəhaʔut eru arohun na-kel-gati-an eru aGot tota gat gəlaru len nahəsan. Hakar ehun na-kel-gati-an aGot tota gati len Naʔehuh Sinai, naut nəvanuan gail lotogəm vi slev hən nalo lan. Ale noləboi nəbıke aHakar ehum naʔehuh Sinai. 25 Ale naut a Jerusalem ta daməjai ehum Naʔehuh Sinai len naut a Arabia. Suṃan aHakar mai anatun gail lotovi slev, Jerusalem ta daməjai mai alat lototoh lan lovi slev.† 26 Be aSarah tovi asoan kitin, savi slev, ehum a Jerusalem a məhat, ale evi anana sidato. 27 Hum natosian seIsaiah toke,

“Pəhaʔut gotobutoh, gəsəpasus, gikemkem,
 gaiug gəsəkad napəjasan hən nəpasusan,
 getuʔat kəkai habat;
 husur napəhaʔut tobutoh, dereh tikad anatun
 isoḅur
 səhor napəhaʔut tokad asoan.”*

28 Be bathudud nadəlomian, mətosuṃan aIsak; mətovi anatun na-kel-gati-an aGot tokel mai aAraham. 29 Sutuai, aIsmael, anatun naslev, emədas tabtab hən aIsak, anatun na-kel-gati-an. Imaiien sal daməjai. Alat lotoke datḅevi slev hən nalo, lomədas gidat, datsavi slev, dattokad nəpasian len aNunun aGot. Lugol datoləjən isa vəsa.* 30 Avil natosian siGot ikel nəsa? Ike, “Kai hən naslev pəhaʔut mai anatun uluṃan dan gaiug hən arḅeməsev, husur anatun naslev pəhaʔut asike ikad nahudhutan setəman, be anatun napəhaʔut savi slev dereh tikade.”* 31 Imaiienan,

† 4:25: Mat 23.37; Luk 13.34. Nəboj aPol toke Jerusalem, namilen ke naJu gail lotohusur nalo siMoses. * 4:27: Isa 54.1 * 4:29:

Gen 21.9 * 4:30: Gen 21.10

bathudud nadəlomian, mitinau gat nategai ke, gidat datsavi anatum napəhaʋut tovi slev, datovi anatum napəhaʋut savi slev.

5

Nəmakuvan dattokade len aKристо

¹ Nəmakuvan, aKристо isah ruʋat nəsa tobaŋis gat gidato hən datbikad nəmakuvan enan. Imagenan, məteil gəgat hən asike mətovi slev tətəs am hən nalo tobaŋis gat gamito a mō.

² Səsəloŋ! Ginau, aPol, nukel nategai mai gamito, ke: mətbikad na-tiv-dalusi-an hən mətbīnor len nəhōn aGot, nəsa aKристо togole mōs gamito savi natideh. ³ Nukel ʋuli hən gamit tətəs. Nauluŋan ideh todaŋ hən bīkad na-tiv-dalusi-an hən bīnor len nəhōn aGot, atenan timasgol husur natit ʋisi nalo siMoses kavkav tokele. ⁴ Gamit məttoke mətbīnor len nəhōn aGot ale məttohusur nalo mōsi, mətugol gamit səbomito mətoməsev dan aKристо. Mətuteh dan navoian aGot toviol kəmas həni. ⁵ Nokəmaienan, husur gidato, len aNunun aGot, datuvatvat viri ke dereh aGot tisaʋ səhot gidato, suŋan dattonor, bathut dattoriŋ nəlodat len aKристо. ⁶ Husur nəboŋ dattoriŋ nəlodat len aYesu Kристо, datbikad na-tiv-dalusi-an o asike datbikade savi natideh. Avil nəsa tovi natsua m̄au evi nadəlomian tovi nəkadun na-ləmas-buni-an. Gai bolai!

⁷ A mō mətugam ivoi len nəgamgaman. Ase eil gol gamito hən asike mətbehusur nakitinan? ⁸ Nagəgelan hən nənauan samito, sagəm len aGot tokis gamito. ⁹ Naʋusanan gəgəras emədas nəvanuan isoʋur, ehum nasoruan kəta toke, “Nayis

tokəkereh igol nabəta kavkav len nabesin itob.”*

¹⁰ Bathut nadəlomian dattokade len Nasuḅ, nunau ləboii ke asike mətukad nənauan tile len ginau am. Ale atenan togol məttodədarnəbu, məttonau tuhatuh hən nəpusanan san, dereh gai tipanis.

¹¹ Bathudud nadəlomian, nətakel uri gagai ke lalumian limaskad na-tiv-dalusi-an, naJu gail lomədas tabtab hən ginau sal hən nəsa? Be lomədas bun ginau sal husur nukel uri ke nəmatan siYesu len nəhai balbal n̄ai ilav kuv nəvanuan gail dan nəsaan salito, be naJu gail lomətahuni. ¹² Be galit lotogol məttonau tuhatuh husur na-tiv-dalusi-an, noləjon ke letiv kotov p̄isi, hən asike ləḅevi ulumian am.*

¹³ Husur gamito, bathudud nadəlomian, aGot ekis gamit m̄os asike mətḅevi slev am. Mətesəsəlōj! Nəmakuvan samito dan nalo savi hən mətḅehusur naləjonian samit gail lotosa, be len na-ləmas-buni-an mətēvi tarhət samito sunian məttovi slev samit gabag. ¹⁴ Bathut natuhsoruan sua n̄ai ikel ur nalo kavkav ke, “Ləmas bun nəvanuan totoh pəpadaṅ hən gaiug sunian gotoləmas bun gaiug gabag.”* ¹⁵ Be mətḅesunian nalipah nalilihai tohat gamit gabag, tosaḅ pəpas gamito, mətələləgau hən gamito hən asike mətḅemədas masuṽ hən gamit gabag hən mətḅimasig.

Nəmauran len nədaṅan seNunun aGot

¹⁶ Be nukele ke, len nəmauran samit gail, aNunun aGot tiwol hən gamito. Bimaienan,

* **5:9:** 1Kor 5.6 * **5:12:** Deu 23.1 * **5:14:** Lev 19.18

asike mətəhusur naləḡonian nəsaan gail hən nibemito. ¹⁷ Husur naləḡonian nəsaan gail hən nibemito lomətahun naləḡonian seNunun aGot; ale naləḡonian gail seNunun aGot lomətahun naləḡonian nəsaan gail hən nibemito. Husur natgalenan lupat len nətərhət toru artəbal, gol ke mətədədas mətḡigol nəsa mətḡeləḡoni.* ¹⁸ Avil aNunun aGot ḡiwol hən gamito, mətəsatəh len navəlan nalo.

¹⁹ Nəboḡ mətəhusur naləḡonian nəsaan gail hən nibemito, lugol natgalegai: naitian tosa, nənauan toḡiḡḡiḡal, nəvide tosa totaṽtaṽor hum nalipah, ²⁰ nalotuan hən nələblab, nəgol-nəbehi-an, nəbalḡalan, nəṽitṽituhan, nətabulolan van hən nəvanuan tokad nəsa gotoləḡoni, nəlol paḡpaḡ, naləḡonian hən nə-patpat-gaiug-səḡomḡ-məhat-an, nəpəpəhwan, naluṽoh gail lotopəpəhw husur nənauan totiltile, ²¹ nələmḡ tovənvənah, natərogan, naitian totaṽtaṽor len nabiltihanen mai natərogan, mai natit gail am hum natgalenan. Nukel nalələḡauan mai gamito hum notokele a mḡo tia ke, avan ideh togol natit hum natgalenan, asike ikad natohan pipihəbələn aGot.

²² Be nəboḡ aNunun aGot towol hən nəmauran sidato, iṽan hən nəṽit tomaiegai: ikad nə-ləmas-buni-an, nəkemkeman, natəḡmat, nə-dəḡ-ḡuri-an hən nə-toh-mədau-an len nə-ləḡon-isa-vəsa-an, nəgol-nə-voi-an mḡos nəvanuan, nəvoian, nədələmian, ²³ nəḡoruan tomədau, nə-təḡau-gati-an hən nəlon gabag. Səkad nalo ideh tokai tas natgalenan. ²⁴ Alat lotovi siYesu Kristo, luḡos bun nəḡoruan

* **5:17:** Rom 7.15-23

salito topul hən nəsaan len nəhai balbal san, hən naləŋonian nəsaan hən nibelito mai na-ləŋon-bunian tosa gail ƣisi ləbimat ei. ²⁵ Bathut aNunun aGot tolav nəmauran veveu mai gidato, datimashusur gat naləŋonian seNunun aGot tosəhar gidato. ²⁶ Sadatipatpat kəmas hən gidat məhat, sadatigol natideh hən nəlodat bitaʔbulol bulos gidat gabag, sadatitaʔbulol bulos gidat gabag husur nəsa dattoləŋoni be datsəkade.

6

Dereh datilav naʔit nəsa dattomabule

¹ Bathudud nadəlomian, mətʔbisəʔ gamit ideh togol nəsaan ideh, gamit məttomatmatu len aNunun aGot, len naʔide tomədau, vi tarhət san hən ʔetəlmam van hən naʔisal tonor. Be mətelələgau hən asike mətʔbiteh len nəsaan totaltal ke mətehusuri. ² Mətesusupah mai gamit gabag len natideh mətʔbinau tuhatuh həni o mətʔbisəʔi len nəmauran samito ke todaŋ o toməlas habat hən mətʔbevusi. Len naʔide tomaienan, dereh mitigol nəsa aKrišto tokel buni. ³ Avan ideh binau ke totibau, egəras gai gabag, sakin, evi ut kəmas. ⁴ Nəvanuan tebunus kitev nakitinan husur nauman san səʔon. Bisəʔi ke ʔivoi, satenənoʔ hən gai gabag mai avan ideh am, be eləboi ʔeviv len gai gabag. ⁵ Husur nəvanuan ʔisusua timasgol nauman san səʔon ale satipatpat gai məhat husuri. ⁶ Alat lotosəsəloŋ hən naʔusanan hən nasoruan siGot, limaskatəʔol hən natit ƣisi tovoi lotokade mai ahai ƣusan salito.

7 Samtegəras gamit səbomito. Mətsaləboi mətbəgəras aGot, ɲit nəhomit van həni. Dereh nəvanuan tisah tuan nəvit nəhai səlani ɲai, gai tomabule.* 8 Nəvanuan tomabul nəsaan niben toləɲoni, tohusur naləɲonian tosa san gabag, dereh tisah tuan nəvit nəmatan han. Avil nəvanuan tomabul nəsa aNunun aGot toləɲoni, dereh tisah tuan nəvit nəmauran vi sutuai lan. 9 Sadatipetəmas hən datbigol natit tovoi, husur datbidaɲ hən datbivan am, len nəboɲ tonor həni, dereh datisah tuan nəvit navoian dattogole. 10 Imaienan, nəboɲ dattoləboi datbigole, datigol tivoi van hən nəvanuan ɲisi, be a məhat hən galito, datigol tivoi van hən nəbathudud nadəlomian.

Nalələgauan naməkot mai nasudələmian

11 Məteris nəbilitosian nototosi gegai nəboɲ nototos van hən gamito len navəlagw səbogw! 12 Alat lototaltal ke mətbikad na-tiv-dalusi-an, galit luke ligol natit nəvanuan gail loləboi ləberisi ɲai, luke lisor patpat galit məhat husuri, hum tovi nakitinan. Avil lugol natgalenan hən asike nəvanuan gail ləbemədas bun galito sil nadəlomian lotokade len nəsa aKristo togole len nəhai balbal. 13 Husur alat lotokad na-tiv-dalusi-an, galit gabag ləsa husur nalo, be luke mitikad na-tiv-dalusi-an hən ləbisor patpat galit məhat hum məttavi ahai susur salito, bathut na-tiv-dalusi-an məttəkade. 14 Be ginau m̄au, sanəviv hən natideh be len nəmatan siMasta sidato, aYesu Kristo, len nəhai balbal ɲai. Bathut nəmatan san maianan, natit ɲisi hən navile a pan,

* 6:7: Job 4.8; Pro 22.8; Hos 8.7

læsavi natideh len ginau, ale ginau næsavi natideh len nabunusian silat navile a pan. ¹⁵ Datbikad na-tiv-dalusi-an o asike datbikade savi natideh, be nēmauran veveu aGot togole, enan māu, datimaskade! ¹⁶ Alat lotohusur nakelean egai notomadhakele, aGot tigol nəlōlit tikad natēmat, mai nəlōn aGot titan̄is galito. AGot ilekis hən galito hən ləbēvi esan.*

¹⁷ Gagai van, avan ideh satigol nəlōgw tetuhatuh am. Husur namelbōl notokad gail len nibegw, loṽusan koti ke novi siYesu, novi slev san.

¹⁸ Bathudud nadəlōmian, aMasta sidato, aYesu Kristo teviol kēmas hən navoian mai nanunumito. Ganan.

* **6:16:** Len nasoruan ta Kris ike, aIsrael siGot, ale nēvanuan lotokad namitisau hən nasoruan siGot ləsaləbōii ke aIsrael siGot evi naluṽoh sual am o evi alat lotohusur nakelean aPol tomadhakele.

**Nasoruan siGot len nasoruan ta Uluveu
The New Testament in the Maskelynes language of
Uluveu, Vanuatu
Niutestamen long lanwis Maskelynes blong Uluveu,
Vanuatu.
Le Nouveau Testament dans la langue Maskelynes de
Uluveu, Vanuatu.**

copyright © 2013 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Maskelynes

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2022-03-11

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source files dated 31 Aug 2023

cb9da196-fced-5a7c-9540-74db5e4270fd